

Hnutí DUHA
Friends of the Earth Czech Republic

číslo 1/2014

Magazín

Téma: Zdivočme Evropu

Rozhovor: Vašek Havelka a Please The Trees

Zprávy: Recyklace poráží spalovny

Novinky v našem obchodě

Aby vám nic neuniklo
Zaregistrujte se k odběru našeho zpravodaje a už vám neunikne ani jedna novinka. Navíc připravujeme pro pravidelné odběratele zajímavé soutěže a speciální slevové akce. Formulář k registraci najdete na www.hnutiduha.cz/obchod-registrace-novinek.

Jarní novinky
Na jaře a v létě pro vás chystáme několik překvapení. Nově budete u každého výrobku vidět, kolik peněz z jeho ceny putuje na konkrétní projekt.

obchod.hnutiduha.cz

biobavlna

z chráněné dílny

lokální

z recyklovaných materiálů

bez chemie

rostlinného původu

vyrobena z FSC

Pánská mikina s vlčí stopou

Jarní počasí láká k toulkám přírodou. Aby vás nezaskočily chladné večery, máme pro vás mikinu jako stvořenou do lesa. Tato šedá kráskavice s vlčí stopou zahřeje nejen díky tomu, že je z kvalitní biobavlny – její koupí totiž podpoříte naši práci na ochranu divokých šelem.

Dokument Vlčie hory

„Jak přichází noc, éterická mlha se vnoří do lesního porostu starého jako svět sám. Pravěké vyty vlka se ozývá horami.“ Dokument známého ochránáře a režiséra Erika Baláže Vlčie hory vás přenesou do ráje zvířat, divokého kouta Evropy, kde opět kraluje nespoutaná příroda.

Velký výprodej kosmetiky

Éterické biooleje, různé masážní a dětské koupelové oleje, ochranné krémy a jemné peelings nebo třeba inhalační tyčinky proti stresu a únavě. Toto všechno a mnoho dalších kosmetických, čistě přírodních výrobků nyní pořídíte s velkou slevou. Vyprodáváme totiž zásoby.

Nezapomeňte na zahradu!

Venku je jaro v plném proudu, a ať už letos na zahradě chystáte vypěstovat cokoli, v naší nabídce semínek si určitě vyberete. Je líbo salátovou sadu, sadu obrů, sadu koření nebo třeba sadu kuriozit? Balíčky semínek jsme pro vás připravili výhradně od českých firem.

Zdivočme Evropu

Opět budeme během léta pomáhat obnově lesů i návratu divočiny – podrobnosti o tradičních Týdnech pro les a divočinu najdete na straně 3. O návratu divočiny do Evropy se dočtete na stranách 4–7 a zdivočelé dokumenty a knihy Erika Baláže na vás čekají v našem obchodě na adrese obchod.hnutiduha.cz. A pokud chcete zažít opravdovou divočinu na vlastní kůži, připojte se k naší srpnové exkurzi napříč národními parky Šumava a Bavorský les: www.hnutiduha.cz/exkurze.

Po stopách velkých šelem

Vzácné šelmy už chráníme ve třech pohořích – na Šumavě, v Beskydech a Jeseníkách; podrobněji na straně 2. Koncentrát zajímavostí i příběhů ze života rysů, vlků a medvědů najdete na našem webu www.selmy.cz. Můžete se zde dokonce podívat i na fotky pořízené odrostlým rysím kotětem, kterému se fotopast zalíbila natolik, že si ji vypůjčil ke svým hrátkám.

Africká krása

V novém čísle časopisu Sedmá generace se mimo jiné dozvíte odpovědi na tyto otázky: Proč v Africe mizejí stromy a přibývá extrémně chudých? Jak vypadá jiné květinářství? Co prakticky znamená, že naši zvířecí bližní už podle práva nejsou věci? Proč se louky Přírodní rezervace Javorůvky přestaly ručně kosit? Prolomí se v severních Čechách limity těžby uhlí? Můžou lidé nahradit včely? Proč to ekologický aktivista Miroslav Patrik nikdy nevzdá? Sledujte www.sedmagenerace.cz.

Milé dárnyně, milí dárci,

nechci to zakřiknout, ale roky naší práce na ochraně šumavské divočiny se zúročují. Soud potvrdil, že velkoplošné kácení horských pralesů u Ptačího potoka v létě 2011 probíhalo načerno a stát měl zasáhnout. Ale protože policie nejednala, bylo v pořádku, že svou nenásilnou „blokádou“ zakročili alespoň ochránci přírody a vědci. Letos v lednu zaplnily stovky lidí pražský Lucerna Music Bar, kde na podporu Šumavy a Hnutí DUHA skvěle zahráli Priessnitz, Please the Trees, Tři čtury a WWW Neurobeat. A nový ministr životního prostředí opatrně avizuje, že hodlá pracovat v zájmu šumavské přírody.

Během prosince jsme zažehnali nehorázný „last minute“ plán Rusnokovy vlády: zrušit limity těžby, jež chrání severočeské obce před uhelnými doly. Mí kolegové narychlo přesvědčili poslance, aby přijali usnesení, že s tím nesouhlasí. Povedlo se.

Víte, že Česko každý den zaplatí za ruskou ropu tolik, že si tamní armáda může rovnou koupit čtyři tanky? Pikantní, ne? Ale teď vážně. Malé Česko nesehraje velkou roli v geopolitických sporech o Ukrajinu, ale můžeme svoji bezmoc snížit malými projekty, které omezí naši závislost na dovozu ropy a plynu. Zlepšit podporu veřejné dopravy, zateplit domy vytápěné plynem, zvýšit recyklaci, a snížit tím dovoz surovin.

Ale to není z posledních měsíců vše. Nová vláda potvrdila, že chce sepsat zákon o snižování spotřeby fosilních paliv, který několik let prosazujeme. Dále poslanci na naše upozornění shodili návrh předchozího kabinetu, který chtěl seškrtnat recyklaci obalů. Když jsme na tenhle „detail“ upozornili v parlamentu, strhl se poprask. Osobně jsem měl možnost vystoupit v příslušném parlamentním výboru a vysvětlovat, proč je důležité pokračovat a postupně vylepšovat recyklaci.

Tuto důležitou práci můžeme dělat jen díky vám.

Díky za to.

Vojtěch Kotecký
programový ředitel

P. S. Možná jste si všimli složenky v tomto čísle. Drobným příspěvkem nám pomůžete v práci pokračovat.

Chráníme velké šelmy už ve třech pohořích

Více než 230 dobrovolníků se tuto zimní sezónu zúčastnilo Vlčích a Rysích hlídek. Víkend co víkend po téměř pět měsíců procházeli šumavské a beskydské hory, aby mapovali výskyt vzácných šelem – rysa, vlka a medvěda – a svou přítomností odrazovali pytláky. Právě ilegální lov je pro tato zvířata největším rizikem. Získané údaje o životě šelem pak slouží například při ochraně významných migračních koridorů nebo pro další odborné studie. Letos se hlídky poprvé vydaly také do Jeseníků.

Hlídkářům se několikrát podařilo vystopovat rysice s jejich odrostlými koťaty. Také jsme zachytili ono daleko slyšitelné „uaaum“, které patří mezi rysí projevy dvoření při námluvách. Vedle pobytových znaků velkých šelem však dobrovolníci zaznamenali i houkání zvláště chráněného puštíka bělavého, sýce rousného a kulíška, pozorovali orla skalního a našli i stopy tetřeva hlušce a bobra.

Šelmí hlídky zaujaly také režiséra Jana Svatoše, který o činech, jež vracejí divočinu do krajiny, natočil dokumentární film s příhodným názvem *divoČINY*. Ke shlédnutí je na stránkách České televize.

Programové prohlášení vlády: eko-zářezy i zklamání

Program nové vlády, zveřejněný v polovině února, slibuje přípravu přelomového zákona, který sníží českou závislost na fosilních palivách. Je to výsledek systematické práce našich kolegů, energetických expertů, a jejich iniciativy Velká výzva. A druhý zářez: vláda připraví novelu odpadového zákona tak, aby se snížilo množství skládkovaných odpadů a zvýšila se recyklace (včetně bioodpadů) na úroveň vyspělých evropských zemí.

Pozitivní jsou však i další kroky, které prohlášení uvádí: pokračování úspěšného dotačního programu Zelená úsporám a investování prostředků z EU fondů do zateplování, pomoc rodinám s výměnou starých uhelných kotlů za čisté a efektivní či zákaz devastující těžby zlata nebo břidlicového plynu.

Programové prohlášení však zcela opomíjí přírodu a krajinu. Neříká, zda a jak bude pečovat o divokou přírodu a národní parky ani jestlilepší zdraví našich lesů. A k ochraně kvalitní orné půdy před zastavením se vyjadřuje jen vágně.

Ovšem ani slovem se nezmiňuje o ochraně severočeských obcí před uhelnými rypadly kontroverzního podnikatele Pavla Tykače. Přitom nedávné průzkumy veřejného mínění potvrdily, že většina lidí si nepřeje prolomení limitů těžby.

Lesní vzdělávání

Chcete-li se v ochraně přírody angažovat dlouhodobě, pak právě pro vás pořádáme Lesní vzdělávací kurz (13.–20. 7., Huslenky na Vsetínsku). Dozvíte se vše potřebné o ochraně přírody, lesním hospodaření, certifikaci či myslivosti; speciální prostor bude věnován velkým šelmám, kůrovci nebo třeba návratu divočiny. Odborný tematický blok pak doplní vhled do legislativy a průprava ve vedení kampaní i v práci s médii. Přihlásit se můžete na www.hnutiduha.cz, sekce Přidejte se / Naše akce.

Nový adresář farmářů je na světě

Téměř pět set kontaktů na místní farmáře, biokluby nebo dodavatele bedýnek nyní najdete na adrese www.adresarfarmaru.cz. Inovovaný adresář přináší nejen nový design, ale především nové informace a snazší orientaci. K tomu slouží interaktivní mapa i jednoduché a rychlé vyhledávání. Můžete také ohodnotit služby nebo produkty jednotlivých farmářů nebo navrhnout nové kontakty, a pomáhat tak s aktualizací databáze.

Adresář je příspěvkem Hnutí DUHA k letošnímu Mezinárodnímu roku rodinného farmářství, který vyhlásila OSN. Světové společenství tím upozorňuje na klíčovou roli rodinných farem v produkci potravin i na problémy, kterým tyto farmy čelí – například obtížnému přístupu ke zdrojům, stárnutí populace a vyliďování venkova nebo omezené účasti v rozhodovacích procesech.

Přítom 70 % světové produkce potravin pochází právě z rodinných farem. Tento způsob hospodaření bere ohled na životní prostředí a podílí se na zachování biodiverzity i místních odrůd plodin a původních plemen hospodářských zvířat. Rodinné farmy většinou také efektivněji nakládají s energií a jsou v tomto ohledu produktivnější. V neposlední řadě přispívají k rozvoji venkova.

Recyklace poráží spalovny

Ministerstvo životního prostředí rozhodlo vyčlenit 1,5 miliardy korun na recyklační projekty. Jedná se o třetinu peněz z evropských fondů, které chtělo původně investovat do spaloven. Ministerstvu se však Evropskou komisí nepodařilo přesvědčit o smysluplnosti takových projektů. „Po léta jsme upozorňovali, že bruselské peníze musí směřovat do lepšího třídění bioodpadů a recyklačních služeb pro domácnosti v souladu s evropskou odpadovou politikou. Naše varování se naplnilo, spalovny nedostaly z evropských fondů ani euro,“ dodává Ivo Kropáček, odpadový expert Hnutí DUHA.

Pomáháme přírodě. Přidáte se?

Už víte, kam v létě vyrazíte na dovolenou? Pokud ne, máme pro vás hned několik zajímavých tipů na aktivní pobyt v atraktivním prostředí: Strakonicko (5.–12. 7.), Velké Karlovice (5.–12. 7.), Kralický Sněžník (19.–26. 7.), Beskydy (2.–9. 8.), Žitková (9.–16. 8.), rezervace Ščúrnic (23.–30. 8.) a Osoblažsko (22.–31. 8.). Přesně tak, 17. ročník Týdnů pro les a divočinu už má konkrétní obrysy. Na horách i v údolích budeme opět pomáhat obnově lesů a návratu divočiny do chráněných území. Kapacita jednotlivých turnusů je omezená, proto s přihlášením neváhejte: www.hnutiduha.cz/akce/tydny-pro-les-divocinu.

Pokračovat v konkrétní práci na ochraně a obnově přírody můžeme jen díky stovkám dárců Hnutí DUHA, finančnímu zajištění Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a Programu švýcarsko-české spolupráce, který podpořil turnus v Moravskoslezském, Olomouckém a Zlínském kraji.

Zdivočme Evropu

Německá vláda chce ponechat divočině 2 % území, Hnutí DUHA prosazuje 3 % a na světové konferenci ve španělské Salamance – kde jsme nechyběli – se delegáti shodli na 5 %. Je to moc, nebo málo? A má vůbec divočina v Evropě ještě místo?

V letních měsících se sem chodí napít a ochladit početná stáda mohutných zubrů, elegantních jelenů i divokých prasat. Rovněž mezi medvědy je to vítané místo pro osvěžující koupel. Čerstvé vlčí stopy na břehu prozrazují další, velmi plaché návštěvníky...

Ne, nevydali jsme se po řece času do dávných dob ani jsme nenavštívili safari pro bohaté turisty. Toto království zvířat se rozprostírá ve Východních Karpatech, na trojmezí Slovenska, Polska a Ukrajiny.

Návrat ztraceného ráje

Takzvané Vlčí hory patří k nejméně osídleným částem Evropy, jednak kvůli drsným klimatickým podmínkám, ale také kvůli poválečnému násilnému vystěhování původních ukrajinských obyvatel z polské části hor. Zdejší krajinu si začala příroda postupně brát zpět. Najdeme tu rozsáhlé jedlobukové lesy s velmi pestrým společenstvím rostlin i živočichů. Žijí zde kolonie bobrů, kteří jako druh málem nepřežili intenzivní zájem člověka o jejich maso a kožešinu. Domov zde mají rovněž největší evropské a po staletí pronásledované šelmy – vlci, ryši a medvědi. Horskými lesy opět

táhnou stáda dříve zcela vyhubených zubrů. Malá skupina zvířat, kterou zde ochránáři vypustili do volné přírody před padesáti lety, se utěšeně rozrostla a dnes jejich potomci čítají na tři stovky jedinců.

Dalším divokým ostrovem Evropy jsou Tichá a Kôprová dolina, jež zůstávají díky ochraně mohutných štítů Vysokých Tater pro člověka prakticky nepřístupné. I zde si příroda začala postupně brát nazpět území, odkud ji lidé vytlačili klučením, těžbou dřeva a pastvou dobytka. Během posledních desetiletí se zdejší divočina obdivuhodně obnovila – stačil čas a dostatečný prostor pro její „práci“. Nyní v těchto končinách žijí na čtyři desítky medvědů, kteří si zachovali svůj původní způsob života. V jejich populaci například fungují automatické mechanismy proti přemnožení a jednotliví medvědi dorůstají rozměrů, o kterých se jejich civilizací stresovaným kolegům ani nesní.

Víc prostoru pro přírodu

A takových míst bychom našli víc. Zdá se, že divočina zažívá v Evropě svůj comeback. Zatímco lidé z Afriky, Jižní Ameriky či Asie řeší, jak zachránit existující

divokou přírodu před expanzí zejména důlních či dřevotěžařských společností nebo jak ochránit poslední žijící populace slonů, tygrů a dalších velkých zvířat před pytláky, na starém kontinentu divočina nastupuje na území, odkud jsme ji už dávno vyhnali.

Nepropadejme však přílišným iluzím. Divoká příroda se zatím v Evropě rozkládá na pouhém jednom procentu území – v Česku dokonce jen na 0,3 % –, což je ve srovnání s desetinásobně větší plochou trvale zalitou betonem či asfaltem opravdu žalostně málo. Nicméně by u toho nemělo zůstat. Jedním z hlavních výstupů světového kongresu o divočině Wild10, který loni na podzim hostila španělská Salamanca, je dokument *Vize pro divočejší Evropu*. Mimo jiné navrhuje, aby se území bez zásahu člověka zvětšila během příštích deseti let na pět procent. K tomuto cíli se už předloni přiklonilo také politické fórum Evropského parlamentu, jež nese příznačný název Ochrana divočiny v Evropě. Legislativní prostředky, jak toho dosáhnout, ovšem chybí. Přitom třeba Spojené státy letos oslaví už padesáté výročí přijetí svého zákona o divočině (Wilderness Act). Na starém kontinentu mají něco podobného pouze Finové. Vize pro divočejší Evropu tedy evidentně spoléhá na osvícené národní vlády na straně jedné a na byznys na straně druhé...

Aby bylo na co se dívat

Věřili byste, že turistika za přírodou hýbe s evropským HDP více než lesní hospodářství? Divočina je zkrátka stále vyhledávanějším cílem pro výletníky. Evropa následuje trend léta patrný ve Spojených státech. Celých čtyřicet procent Američanů starších šestnácti let se může chlubit zážitky z rekreace v divočině. Přepočteno na peníze jde o 145 miliard dolarů ročně. Mimořádné popularitě se těší sledování zvířat. Pozorování ptáků přináší v USA každoročně neuvěřitelných 43 miliard dolarů. Ve Finsku zase vydělávají „na medvědech“ šest milionů eur ročně. Lidé, kteří chtějí vidět tuto největší evropskou šelmu, neváhají zaplatit 120–270 eur.

A tak bychom mohli pokračovat. Třeba organizace Rewilding Europe, která v oblastech, kde pomáhá návratu divočiny, zřizuje restaurace a ubytovací kapacity, z jejichž příjmu pak financuje své rozsáhlé projekty. Působí například v západní Ibérii, východních Karpatech, rumunských horách i deltě Dunaje, bulharském Velebitu či italských Apeninách. Wild Wonders of Europe, spoluzakladatelská organizace Rewilding Europe, zase spolupracuje s významnými fotografy divoké přírody a profituje z obchodu s jejich fotografiemi.

Skloubit ochranu divočiny s šetrnou turistikou je cílem také mezinárodní organizace PAN Parks. Ta dává dohromady cestovní kanceláře s evropskými národními parky, které mohou zaručit, že v nich turisté uvidí divočinu s pralesy a přirozeně tekoucími řekami nebo volně žijící zvěř. Součástí projektu je už na šedesát lokalit po celé Evropě; nejbliž našim hranicím leží rakouský Národní park Kalkalpen nebo třeba Národní park Slovenský ráj. Přísná kritéria certifikátu PAN Parks ovšem vyžadují, aby divočina měla souvislou rozlohu více než deseti tisíc hektarů divočiny.

Bez divočiny se neobejdeme

Hodnota divočiny se ale samozřejmě nerovná množství peněz, které jsme schopni vydělat na šetrné turistice. Stejně jako se hodnota Pražského hradu nerovná výtěžku ze vstupného. Proč potřebujeme zachovat – či ještě lépe rozšířit – území, kde by se příroda mohla vyvíjet bez přímých zásahů člověka? Jedním z mnoha důvodů je zastavení poklesu biodiverzity, tedy vymírání rostlin a zvířat, které tu s námi žijí. Závazek Evropské unie, která toho chtěla dosáhnout do roku 2010, však skončil fiaskem a prodloužením lhůty o dalších deset let. Ale jak nepohořet podruhé? Bez razantních kroků to zřejmě nepůjde: divočina prostě potřebuje velká souvislá území, a ta se nacházejí i v hustě osídlené Evropě. Uznávaný finský profesor Ilkka Hanski a Marcus Walsh z mezinárodní organizace

Birdlife dokonce propočítali, že jen pro zachování všech současných lesních druhů bychom museli ponechat nejméně deset procent lesů jako přísně chráněné rezervace a na dalších deseti procentech hospodaření omezit.

Místa, jako jsou Vlčí hory, tatranské doliny nebo šumavské pralesy, potřebujeme také proto, abychom viděli, jak se ekosystémy proměňují v závislosti na změnách vnějšího prostředí. To žádný inženýr či projektant nevymyslí a nevypočte. Bez toho nebudeme vědět, jak vypadá přirozený les. A bez toho nám zase budou chybět poznatky, jak pečovat o ostatní lesy a krajinu, které zčásti uměle vytváříme.

Dejme divočině šanci

Právě proto se Hnutí DUHA už od svých počátků věnuje ochraně divočiny v šumavském národním parku. Ten totiž spolu s národním parkem Bavorský les tvoří největší chráněnou lesní oblast střední Evropy o celkové rozloze 900 kilometrů čtverečních. Strídají se tu rašeliniště a zbytky smrkových a bukových pralesů, horské louky i ledovcová jezera. Jde o ideální místo, kde bychom na dostatečně velké ploše mohli nechat přírodě volnou ruku.

Na německé straně se toho nebáli a nezasahovali ani tehdy, když zde kůrovec začal staré smrkové porosty proměňovat ve zdánlivě mrtvý les. Během šesti let zde pod ochranou uschlých stromů vyrostl les nový, stabilnější a druhově rozmanitější – hojně navštěvovaný turisty, kteří chtějí vidět a zažít onu proměnu, pozorovat souběžné umírání a rození, žasnout nad neuvěřitelnou vitalitou a silou vracející se divočiny. Na české straně se však s přírodou stále bojuje a kvůli předchozí vládě je šumavský národní park pokládán za jedno z nejohroženějších míst světového přírodního dědictví (viz rámeček na s. 7).

Významný český ekolog Igor Míchal říkával, že „rozdíly našich postojů k divočině nespočívají ani tak v tom, jak o přírodě teoretizujeme, ale spíše v tom, jak ji prožíváme“. Může v nás vyvolávat strach, obavy a ohrožení, nebo také úctu, nadšení a bezpečí. Těžko si však najdeme vztah k divoké přírodě, když ji nezažijeme na vlastní kůži. A také, pokud už nebude místo, kam bychom za ní šli. Dejme divočině šanci. ■

Chcete si o divočině přečíst víc? Doporučujeme tematické číslo 7.G 1/2005 a podrobný článek o konferenci Wild10 (7.G 6/2013). Více na www.sedmagenerace.cz.

Šumava pod vlivem politických turbulencí

Národní park na Šumavě vznikl v euforické době počátku devadesátých let. Netrvalo však dlouho a na povrch se začal drát koncepční konflikt. Zatímco na jedné straně stáli zastánci nerušeného přírodního vývoje zdejších hvozdů s vizí obvyklou na západě – tedy že cílově má 75 % rozlohy patřit do nejpřísněji chráněných, bezzásahových zón –, druzí si velmi rychle spočetli, o kolik přijdou dřeva. Ministerstvo životního prostředí (MŽP) a správa parku stály někde mezi: přírodě sice necháme volnou ruku, ale jen pokud se bude chovat, jak chceme.

Tento obojaký názorový postoj byl logicky doprovázený častou změnou koncepce ochrany zdejší přírody, poněvčí v souvislosti s aktuálním množstvím kůrovce v lesích. První, i beztak sporé, zóny (22 % rozlohy) se namísto rozšíření dočkaly zmenšení na polovinu a rozsekání na 135 částí. V druhých zónách, které se měly přidružit k prvním, se v rámci boje s kůrovcem proháněla těžká technika. Boj s broukem však správa přenesla i do nejcennějších částí parku. V rozporu se zákonem a za účasti MŽP. Následovala první blokáda na ochranu divočiny. Na Šumavě se během osmi týdnů léta 1999 vystřídaly dvě stovky lidí, kteří bránili stromy před kácením doslova vlastním tělem. Blokáda zastavila nejen plundrování prvních zón, ale změnila také debatu o národním parku. Na pořad dne se konečně dostala otázka, k čemu má park vlastně sloužit.

Politické změny po volbách 2002 přinesly nová jména nejen na MŽP, ale i do vedení parku. Šumava měla před sebou několik let relativního klidu. Po volbách 2010 byl ale ředitelem parku jmenován Jan Stráský, který znovu pojal ochranu divočiny jako boj s nepřítelem a opět se pustil do ilegálního kácení. Následovala druhá blokáda, za hojně účasti ochránců přírody i policejních zásahových jednotek. Rozsudek Krajského soudu v Plzni z konce loňského roku potvrdil, že správa parku i policie jednaly v rozporu se zákonem. A k samotné blokádě říká: „za této situace se nelze vůbec divit tomu, že jako poslední možnost, jak zabránit zvlí správních orgánů, bylo zvoleno vyhlášení blokády nezákonné těžby“.

Divoká příroda na Šumavě však potřebuje kontinuální ochranu, bez ohledu na aktuální politickou situaci. Proto Hnutí DUHA prosazuje kvalitní zákon o národním parku. K ochraně unikátní horské divočiny můžete přispět i vy: www.hnutiduha.cz/petice.

Budoucnost směřuje k recyklaci

Odpadová politika se u nás stále omezuje na volbu mezi dvěma špatnými možnostmi: skládkováním surovin a jejich spalováním ve velkokapacitních spalovnách. Příklady ze zahraničí však ukazují, že je možné k odpadům přistupovat i jinak, chytře.

Víte, kdo je recyklačním Hujerem Evropy? Belgické Vlámko. Dokáže totiž vrátit do života na české poměry neuvěřitelných 72 % komunálního odpadu. U nás je to pouhých 30 % a to se ještě někteří politici tváří, že jsme narazili na hranici možného. Pojďme se tedy podívat do země krále Filipa, kde si lidé vesele třídí a federativní konstituční monarchie jim k tomu vychází vstříc.

Jak pohodlně šetřit

Kostrou úspěšného vlámského odpadového systému je zásada, že člověk platí pouze za to, co opravdu vyhodí do popelnice (pay-as-you-throw). Rovněž zkušenosti dalších evropských států, ale i některých českých obcí ukazují, že máloco motivuje ke třídění stejně jako poplatky odvozené od množství vyhozeného odpadu. Navíc se v zahraničí ani u nás nepotvrdila na první pohled logická obava, že se lidé budou svého odpadu zbavovat nelegálně, třeba spalováním v domácím kotli nebo zakládáním černých skládek.

Vedle finanční motivace hraje důležitou roli také jednoduchost třídění. Drtivá většina vlámských měst zavedla takzvaný pytlový sběr (door-to-door). Lidé tak nemusí s roztríděnými odpady obcházet ulice a hledat ten správný kontejner, přičemž vytríděné suroviny

jsou ve výsledku i mnohem čistší. Vlámové však do pytlů sbírají nejen odpady pro další zpracování, ale v některých městech i směsný komunální odpad. Akorát sklo a textil odkládají výhradně do kontejnerů, které stojí – stejně jako u nás – přímo na ulici. Pytlovým sběrem lze také velmi dobře, jak ukazuje vlámská zkušenost, sbírat i bioodpad.

Ve Vlámku najdeme také rozsáhlou síť sběrných dvorů, ale i takzvaná centra opakovaného použití (Re-Use Centers), kam lidé nosí nepotřebné, ale ještě funkční věci, jako například nábytek, domácí spotřebiče, textil či hračky. Nakupovat do nich chodí téměř tři miliony Vlámů. Podobná sběrná místa fungují i v jiných evropských městech. Příklad od našich jižních sousedů: R.U.S.Z. je vídeňské servisní centrum, které opravuje a poté prodává elektroniku a elektrické spotřebiče. Na všechna zařízení se vztahuje šestiměsíční záruka. Centrum také pořádá kurzy oprav a půjčuje pračky, myčky či jiná zařízení na dobu jednoho týdne až roku.

Nebojme se směšných vizí

Důležitým stimulem pro recyklaci jsou ve Vlámku také vysoké poplatky za skládkování a spalování. Zatímco u nás přijde uložení tuny odpadu na skládku poměrně lacino a za spalování dokonce nevybíráme

vůbec nic, země jako Belgie, Nizozemsko, Katalánsko, Dánsko či Rakousko se vydaly jiným směrem. Vybírají nejen skládkovou daň, ale i daň ze spalování. Výsledek? Skládají a spalují – přepočteno na obyvatele – nejméně odpadu z celé Evropské unie.

Nicméně Vlámové chtějí jít ještě dál. Jejich smělá vize nepočítá po roce 2050 s žádným zbytkovým odpadem, prostě zužitkují úplně všechno. Znamená to mimo jiné, že svoji pozornost zaměří na odpovědnost výrobců – většina totiž nezodpovídá za své zboží poté, co doslouží. Nic je proto nemotivuje k tomu, aby dodávali na trh výrobky, které dlouho vydrží, dají se snadno opravit, ale také snadno rozebrat či recyklovat. V zemích EU funguje zpětný odběr zboží obvykle u elektrických a elektronických zařízení, akumulátorů a baterií, pneumatik, minerálních olejů či obalů. Ale třeba ve Francii ho mají rozšířený také na oblečení, boty a prádlo, některé druhy zdravotnických pomůček nebo na nábytek.

Nechme se inspirovat

Ale vítejte zpátky v Česku. Každý rok končí na skládkách nebo ve spalovnách recyklovatelné suroviny za tři miliardy korun. Sice máme stejně jako jiné země EU v legislativě ukotvenou takzvanou hierarchii nakládání s odpady, jenže ji naplňujeme ze špatného konce. Šedesát procent komunálního odpadu skládáme, i když je to ten úplně nejhorší možný způsob – za spalováním, recyklací a kompostováním, opakovaným používáním a prevencí.

Přitom dobře nastavený recyklační systém výrazně snižuje plýtvání druhotnými surovinami, posiluje materiálovou nezávislost země a vytváří nová pracovní místa. Třeba u našich západních sousedů v tomto odvětví pracuje více lidí než v telekomunikacích. Řada studií také dokládá, že recyklace surovin šetří podstatně více energie, než se získá jejich spálením.

Šancí na změnu je právě připravovaný Plán odpadového hospodářství (POH) pro období 2014–2024. Hnutí DUHA do něj prosazuje konkrétní návrhy, které by nás posunuly mezi vyspělé evropské země, jako je Belgie, Německo, Nizozemsko či Rakousko (viz rámeček). Evropská komise navíc už avizovala, že z peněz fondů nebude financovat u českých politiků tolik oblíbené spalovny, ale kvalitní recyklační projekty. ■

Konec plýtvání

Hnutí DUHA připravilo návrh potřebných opatření, která prosazuje do nového Plánu odpadového hospodářství. Ucelenou koncepci inspirovanou dlouholetými zkušenostmi evropských států shrnujeme ve studii *Recyklace 2.0. Jak stát může snížit plýtvání surovinami*, kterou najdete na www.hnutiduha.cz. Hlavní body směřují k cíli 50% míry recyklace komunálního odpadu:

- Zvýšení poplatku za skládkování, zavedení poplatku za spalování a sleva za recyklaci.
- Platba domácností za odpad podle skutečného množství.
- Rozvoj zařízení pro znovuzískání materiálů a biologickou úpravu (MRBT).
- Povinnost třídít bioodpady; podpora komunitního a domácího kompostování.
- Rozšířená odpovědnost výrobce.
- Podpora opraven a opětovného použití výrobků.

Vlastní cestou

Dvacátého osmého ledna se zaplnil pražský Lucerna Music Bar devíti stovkami fanoušků Koncertu pro šumavskou divočinu. Jak se to stalo? To takhle za námi přišli kluci z kapely Please The Trees a řekli: vy rozumíte ochraně Šumavy, my se ztotožňujeme s myšlenkou zachování divočiny, pojďme pro to udělat něco společně. A tak vznikl nápad na uspořádání koncertu, k němuž se připojily ještě tři další spřízněné kapely: Priessnitz, Tři čtury a WWW Neurobeat s bubeníkem Pavlem Fajtem. S Vaškem Havelkou, frontmanem Please The Trees a tatínkem dvou malých chlapců, jsme si povídali o tom, jak se snaží v životě jít za všech okolností svou vlastní cestou. A také o aktuálním americkém turné jeho kapely.

Jak se z tebe stal muzikant? Bylo to v rodině?

Nene, žádný muzikant u nás v rodině nebyl. Jediný kontakt s hudbou jsem měl v dětství přes mámina tatínka, který vlastnil sbírku celkem kvalitních desek. Jeho vkus byl samozřejmě ovlivněný dobou, tedy komunismem. Nicméně na to, kým byl a z jakého pocházel prostředí, měla jeho sbírka slušnou úroveň. Poslouchal třeba Suchého a Šlitru, ale i černou americkou hudbu, jazz a blues. To považuju za zcela zásadní zkušenost v rámci svého budoucího směřování. Děda už je několik let po smrti, takže se už nedozvěděl, že jsme s kapelou postupně začali vyjíždět do Ameriky na koncertní turné. Ani já, ani on jsme si nikdy neumě-

li představit, do jakých souvislostí se svojí hudbou dostanu. Myslím, že by měl radost. Včera, když jsme stáli na břehu Mississippi v New Orleans, jsem si na něj zase vzpomněl.

Kam ses pak odpíchl od „dědovy hudby“?

Odjakživa mě zajímají souvislosti. Nechávám se jimi spontánně vést od jednoho k druhému. Kolem deseti let jsem fanaticky zbožňoval Beatles. Později jsem se dostal přes The Doors k Rimbaudovi, beatníkům nebo kapelám Black Flag a Fugazi. Svého času mě také šileně bavili Pearl Jam, dokonce to vypadalo, že bych s nimi mohl stárnout. Ale nějak mě nakonec opustili. Na můj vkus začali být

v posledních deseti letech moc usedlí a patetičtí. Ovšem jejich syrové začátky v grunge scéně města Seattle v devadesátých letech minulého století mě braly. Zdálo se mi, že se podobají prostředí, ve kterém jsem sám vyrůstal – v izolaci Krkonoš, stranou aktuálního dění.

Jak ses v té izolaci pohraničních hor dostával k nové hudbě?

Objevoval jsem si ji sám, a tudíž pro mě byla obestřená tajemstvím. Vyměňovali jsme si s různými kamarády nebo i úplně neznámými lidmi kazety poštou přes inzeráty a tak dále. Vodítkem a jedním z mála zdrojů nových informací pro mě byl tehdejší časopis Rock&Pop pod vedením Vojtěcha Lindaura.

„Zajímají mě hlavně lidi, kteří dokázali být hudebně aktivní

celý život a ve stáří nepropadli senilitě. Imponují mi

třeba Leonard Cohen a Bob Dylan.

Jak se tedy stalo, že jsi začal hudbu i sám dělat?

Během dospívání jsem v sobě pěstoval takovou zabejčenost ve smyslu „nejsem schopný dělat nic jiného než to, co dělat chci“. Samozřejmě mě to přivádělo a dodnes přivádí do různých konfliktů, protože člověk je s tímto postojem v rámci systému spíš nepoužitelný. Ale současně v tom vidím i kořen nezávislosti, který maj dneska všichni plnou pusou. Jdu si prostě za svým. Vím, co a jak chci a že to za mě nikdo neudělá. Hrát na kytaru i zpívat jsem se naučil sám. Písničky jsem si začal psát sám, protože jsem se nechtěl učit noty a akordy. Hraju to, co mi přijde pod ruku. O teorii nemám páru.

Jakou hudbu máš rád? Co sis třeba koupil naposledy?

Neřeším to podle žánrů. Hudba je buď dobrá, nebo špatná. No a pak jsou tu zase ty souvislosti. Zajímá mě, kdo za čím stojí a co dalšího dělá. Je to pro mě hodně osobní a považuju za štěstí, že s kamarády Ondrou Šturmou a Michalem Pařízkem produkuje pod

hlavičkou Scrape Sound koncerty lidí a kapel, který máme rádi. Díky tomu jsem měl možnost setkat se s většinou svých hrdinů, lidí, který obdivuju a jejichž hudbu mám rád.

A co jsem si naposledy sám koupil? Na vinylové burze, kterou pořádal právě kolega Michal s hudebním časopisem Full Moon

o Vánocích, jsem sehnal desku, *For the Whole World to See* od legendární kapely Death. Což je černošské trio z Detroitu, které stálo u zrodu garážového rocku. V tu dobu, před necelými třemi měsíci, by mě ani nenapadlo, že právě v Detroitu natočíme základ naší další desky.

A jaká hudba tě naopak zvedá ze židle?

Nemůžu vystát komerční rádio, hlavně ve veřejných prostorech. Nechápu, jak si tím lidi můžou nechat vymývat mozek. Pro mě je extáze přijít do restaurace, kde nic nehraje, kde je ticho.

Máš hudební vzor?

Hudba pro mě není koníček ani práce. Nic jiného neumím a nechci dělat. Proto mě zajímají hlavně lidi, kteří dokázali být hudebně aktivní celý život a ve stáří nepropadli senilitě. Imponují mi třeba Leonard Cohen a Bob Dylan. Ale nejbližším mám asi k Neilu Youngovi. Líbí se mi jeho intuice a bezprostřednost, s níž věci dělá. Je mu jedno, co si kdo myslí, o věcech

jen nežvaní a neustále tvoří. To mi přijde krásný a ztotožňuju se s tím.

V jednom rozhovoru říkáš: „Po všech personálních obměnách v kapele jsme teď při koncertech schopní nechat se unášet za hranice přičetnosti. Pracujeme s tím, kam až je možné jít. Dříve jsme pilovali detaily, dbali jsme na preciznost. Dnes je to jinak.“ Prožíváš aktuálně ve své tvorbě nějaký zlom?

Je to tak, že kapela musí být složená z lidí, kteří jsou schopní dostat se na nějakou společnou vlnu. To společné „šílení“ se nedá vymyslet, nacvičit nebo vykalkulovat. Dnes, v současné sestavě, jsme schopní tiše souznit. Otevírá to větší možnosti. Experimentujeme víc než dřív.

Uvědomil sis v takových momentech něco nového o sobě, hraní, hudbě, lidech...?

Je to pro mě seberealizace, katarze. Koncerty jsou rituál, písně modlitby, mantry. Během koncertů se cítím absolutně svobodně, šťastně. Neplatí tam žádná pravidla.

Proč se jmenujete Please the Trees, česky tedy „potěšme stromy“?

Název jsme hledali s původním členem, kytaristou Zdeňkem Kadlecem, který se mnou kapelu zakládal. Zdenda je taková bezprostřední, poetická duše, a jednoho dne zavtipkoval, že když nemáme posluchače, mohli bychom hrát pro potěšení stromů. To mně přišlo nádherný.

Také jste založili tradici sázení stromů.

Ano, je důležitý jít za hranice hudby a poukázat, v jakém kontextu se kapela pohybuje, co reprezentuje. Když dnes někde hrajeme, domlouváme se dopředu s pořadatelem, zda tam můžeme taky vysadit strom. Jde nám o to posvětit tím aktem vztah kapely s fanoušky a místem. Fotky vysázených stromů zanášíme do google mapky na internetu. A teď se k tomu přidala i odpovědnost, kterou cítíme vůči národnímu parku na Šumavě.

Před pár měsíci jste za námi přišli s nápadem spojit síly v ochraně Šumavy. Jak na to vlastně došlo?

Přišel s tím kolega ze Scrape Sound Ondřej Šturma, který se o to téma velmi zajímá. Myslím, že v něm ten nápad definitivně uzrál, když byl na naší exkurzi Šumavou a Bavorským lesem. No a pro nás bylo naprosto přirozený – nejen vzhledem k našemu jménu – se s tím tématem spojit. Jako kapela nemáme žádné politické ambice, ale považujeme za správné se společensky angažovat. Myslím, že na fenoménu Šumavy se zrcadlí celý stav naší společnosti. A ten je tragický.

Představuje pro tebe příroda inspiraci?

Mámina rodina je z vesnice na Broumovsku. Vyrostl jsem v Krkonoších. Nejsem městský typ. Bydlím v Praze, ale využívám ji pragmaticky ke svému prospěchu. V přírodě cítím podstatu světa. Nicméně mám v poslední době pocit, že bychom jako kapela chtěli jít od fenoménu stromů – hlavně ve smyslu

„Jako kapela nemáme žádné politické ambice, ale považujeme za správné se společensky angažovat. Myslím, že na fenoménu Šumavy se zrcadlí celý stav naší společnosti.“

vizuálních prezentací, na kterých nějak lpíme – někam dál.

Kam?

Teď trochu tíhneme k estetice šamanismu. Líbilo by se mi dát naši tvorbu tak trochu psychedelický rámec. Když řekneš psychedelie, většina lidí si představí omamné látky, ale já si myslím, že ke stavu extáze se dá dojít i hudbou.

Momentálně jste už na třetím americkém turné během posledních pěti let. Jak se vám daří?

Celé turné jsem domlouval sám. Nemáme manažera ani agenta. Strávil jsem na tom devět měsíců intenzivní práce. Z počátku to bylo poměrně frustrující a těžké, ale nakonec máme během čtyř týdnů dvacet tři koncertů. Najedeme přes osm tisíc kilometrů a hned na začátku jsme, jak už jsem říkal, zvládli natočit základy nové desky v Detroitu. To byl velkej zážitek. V Chicagu jsme taky dělali workshop School of Ro(c)k pro děti na škole T. G. Masaryka.

Co vás ještě čeká?

Teď jsme v půlce a zrovna dojíždíme na festival South by Southwest, který probíhá v Austinu ve státě Texas. Strávíme tam týden, během něhož odehrajeme sedm koncertů. South by Southwest vlastně není vyslovený festival, ale interaktivní přehlídka, kam se každý rok sjíždí celý hudební svět, aby udal směr tomu, co se v následujícím roce bude v hudbě dít. Přes zastávky v Memphisu, New Yorku a dalších místech pak končíme v Bostonu a vracíme se domů.

Americká hudební tradice je pro tebe důležitá? V jednom rozhovo-

ru jsi řekl: „Nejvíce jsem ovlivněný americkou hudební scénou a osobním přístupem, kde člověk není součástí korporátních věcí, a prostě si jde po svém.“

Amerika je obrovský guláš a já v tom rozhovoru říkám, co mě z něj zaujalo – esteticky, zvukově, eticky. Za tím si jdu. Sám mám obrovskou touhu svoji hudbu do toho kontextu vystavět. Navíc ve Státech pozorují, že tam naši hudbu vnímají bezprostředněji. Taky musím říct, že poměr kvalitní hudby je v Americe úplně jinde než třeba u nás.

A čím ti imponuje ten nezávislý DIY (do it yourself, udělej si sám) přístup?

Je to možná moje úchylka. Ale já to takhle dělám od začátku. Na nikoho nespolečám. Sám si pořádám koncerty a podobně. Moje vyhlídka

není, že vyhraje Grammy a pak se budeme válet.

A aplikuješ tento DIY princip i v jiných oblastech života? Jsi třeba domácí kutil?

To zrovna ne. Ale mám pocit, že je to obecně dobrý přístup i při vedení dětí. Můžou vidět, že si člověk něco tvoří a buduje sám.

Ty jsi muzikant, tvoje žena Lenka Krobotová je herečka. Co vaše děti? Projevují se v nich už teď tvůrčí geny?

Určitě, zvlášť když celá Lenčina rodina je herecká. Ale má to i čistě praktický problém. Neustále musíme ladit hlídání, což je někdy náročné. Nijak záměrně naše syny nevedeme ve smyslu „ty budeš muzikant, ty budeš herec“, ale ten starší je momentálně hudbou dost posedlý. Neustále sleduje videa z našeho hraní, ke třetím narozeninám dostal bubny, na který teď na svých šest let dobře hraje... Ale těžko říct, co je nakonec bude bavit.

No a naše tradiční otázka na závěr. V jaké společnosti podle tebe žijeme?

Dost zvrácený. Je to zvláštní doba svobody, přitom závislosti na všemožných nesmyslech. Všechno je hodnocený vahou peněz – především motivace, jak nebo proč něco dělat. Necítím, že by lidi směřovali k nějaký podstatě. Až mě to překvapuje. Jo, je těžký jít vlastní cestou, dělat věci sám a nezávisle. Ale těžký je všechno. Záleží, jestli se chceme a umíme spolehnout sami na sebe. Bez kalkulu a bezprostředně reagovat na podněty a různé situace, které k nám přicházejí. ■

Kosmetika s čistým ekoštitím

Vysvětlovat našim dárcům, že ekologičtější potraviny jsou ty od českých farmářů a pokud možno s certifikátem Bio, by bylo tak trochu jako vozit sovy do Athén. Ale s eko-kosmetikou je to složitější...

V březnu 2009 nabyl účinnosti zákaz testování kosmetických výrobků a složek na zvířatech a také zákaz dovozu a prodeje kosmetiky a jejich složek, které byly na zvířatech testovány mimo země EU. Druhá část tohoto zákazu ovšem až do loňského března obsahovala výjimky pro tři typy testů, které na zvířatech probíhat mohly. S tím už je také konec.

Následuj králíčka

Takže to automaticky znamená, že kosmetika, kterou dostaneme v drogeriích, neublížila němě tváři? Ano, ale... V EU sice zákaz platí, avšak kontrolní mechanismy chybí. Navíc nezapomínejme, že prostředků pro domácnost se tato legislativa vůbec netýká.

Jistotu tedy získáme až s kvalitním certifikátem, přičemž jedničkou je logo králíčka s hvězdami – *Humánní kosmetický standard* (HCS, v případě prostředků pro domácnost HHPS), který jako jediný mezinárodně uznávaný certifikát

zaručuje, že finální výrobky ani jejich jednotlivé složky skutečně nebyly testovány na našich ochlupených či jiných bližních. Vše pravidelně prověřuje nezávislý audit. Existují samozřejmě i jiná loga, jež mají zaručovat netestování na zvířatech, ovšem za jejich pravdivost ručí povětšinou pouze sám výrobce.

Tanec mezi certifikáty

Všelijakých kosmetických ekocertifikátů existuje tolik, že se mezi nimi normální zákazník snadno ztratí. Co který slibuje? V síti drogerií DM se můžeme na některých produktech z přírodní řady Alverde setkat s britským certifikátem *Vegan* s obrázkem slunečnice. Garantovat má nula živočišných složek, žádné geneticky modifikované organismy (GMO) a také žádné testy jednotlivých složek na němých tvářích (ovšem bez kontroly).

Na modré logo *BDIH* (Bundesverband der Industrie- und Handelsunternehmen), které je u nás

z kosmetických ekocertifikátů patrně vůbec nejrozšířenější, můžeme narazit také především v „déemku“. Uděluje jej mezinárodní institut EcoControl; zaručuje obsah co nejméně chemicky zpracovaných složek a naopak co nejvíce těch přírodních z ekologického zemědělství plus žádné GMO.

V praxi to vypadá tak, že kosmetika s logem *BDIH* neobsahuje parafin, vazelínu ani jiné ropné produkty, ale ani syntetické, konzervační, vonné a barvicí látky. *BDIH* dále říká, že výrobce upřednostňuje přírodní, recyklovatelné a rozložitelné materiály. Samozřejmostí je pak zákaz testů produktů a jejich složek na zvířatech plus nulový podíl surovin z mrtvých obratlovců – mohlo by se jednat například o vorvaňovinu, želvovinu, tuk z norků či svišťů nebo kolagen.

Dále se můžeme setkat s červeným francouzským logem *EcoCert*, jež ve složení kosmetického produktu zaručuje minimálně 95 % přírodních složek, 50 % složek z ekologického zemědělství (u *EcoCert Bio* je to 95 %) a nulovou přítomnost

GMO. Biokosmetika z Anglie zase nese označení *Soil Association Organic Standard*. Má dvě úrovně kvality: přírodní kosmetika (minimálně 70 % biosložek) a organic (minimálně 95 % biosložek). Tři úrovně biokvality – odstupňované hvězdičkami – má zase certifikát *NaTrue*: jedna hvězdička značí přírodní produkt, dvě hvězdičky minimálně 70 % bioingrediencí a tři hvězdičky 95 % bioingrediencí.

No a pak je tady *CPK – Certifikovaná přírodní kosmetika*, český certifikát, za jehož spolehlivost zodpovídá organizace Kontrola ekologického zemědělství. Garantuje čistě přírodní složky; žádné složky z mrtvých zvířat; žádná barviva, konzervanty, ropné a syntetické látky; žádné GMO; žádné testování na zvířatech (bez kontroly); šetrnější výrobu a balení. Existuje také varianta *CPK bio*, která pochází minimálně z 10 % z ekologického zemědělství. Kosmetika s tímto logem je tedy takzvaně eko, ale při její výrobě klidně mohly být ve velkém použity rostliny, jež vyrůstaly pod palbou agrochemikálií.

Chemický eintopf

Jedna věc je bezprostřední ubližování zvířatům. Další je dopad na naše zdraví a zdraví přírody způsobený tím, jaký kosmetický koktejl si denně namícháme.

Chemii v kosmetice se před časem zabýval spotřebitelský časopis *dTest*. Pozornost věnoval především takzvaným endokrinním disruptorům, tedy látkám, které mají negativní dopad na hormonální systém živých organismů – způsobují například poruchy plodnosti, předčas-

nou pubertu, nádory prostaty a prsu či poruchy chování. A právě z takových účinků jsou podezřelí i některé z prominentních složek kosmetiky: konzervanty, antibakteriální látky nebo sluneční filtry.

Časopis *dTest* analyzoval ve spolupráci se sedmi toxikology z různých zemí rizika relativně průměrného denního kosmetického scénáře evropského spotřebitele: tj. až sto gramů směsi pleťového mléka, deodorantu ve spreji, tuhého antiperspirantu, krému na obličej, krému na ruce, mýdla, šampónu, sprchového gelu, zubní pasty a opalovacího krému. K čemu dospěl?

Největší, ačkoli vzhledem k dávkování stále spíš nízké, riziko pro hormonální systém představují přípravky vstřebávané kůží: tělová mléka, krémy a deodoranty. Znepekomení by měl podle *dTestu* vyvolávat jmenovitě obsah konzervantu propylparabenu, antibakteriální látky triclosan a některých UV filtrů (například ethylhexyl methocinnamát či oktyl methocinnamát). Přípravkům s jejich obsahem je lépe se vyhnout. Na druhou stranu však rozhodně není rozumné vyjít na přímé slunce bez opalovacího krému – rakovina kůže totiž představuje ještě větší riziko.

Možná si teď říkáte: to je hezké, ale jak si to mám zapamatovat? To necháme s dovolením na vás, ale poradíme ještě jednu věc. Nejméně ekologické jsou na kosmetice obaly. A tak pokud možno vybírejte jen to, co opravdu potřebujete a co je v obalu, který lze recyklovat. ■

Aktualizovaný seznam všech značek s certifikátem HCS a/nebo HHPS a najdete na www.netestovanova-zvivatech.cz.

Jde o vytváření vztahu mezi dárcem a organizací

Jan Gregor pochází z Prahy, vystudoval produkci na DAMU a poté se v roce 2008 přestěhoval na pět let do Hradce Králové, kde se jednu sezonu věnoval marketingu v Klicperově divadle. S Hnutím DUHA byl jako brigádník, který oslovoval potenciální dárcy na ulici, v kontaktu od roku 2002. V oddílu Přátel Hnutí DUHA zůstal v různých obměnách až dodnes.

Co tě motivuje pracovat právě v oddíle, který má na starost dárců?

Už v divadle mě nejvíc bavila práce s předplatiteli, vytváření vztahu mezi divákem a divadlem. Když člověk přijde na představení a pak odejde, aniž bychom se o něm něco dozvěděli, je to jako jít na rande a nezeptat se na jméno (*smích*). I v Hnutí DUHA se vytváří oboustranně prospěšný vztah – máme tisíce pravidelných neanonymních dárců, kteří se rozhodli jít do toho s námi. A každým týdnem přibývají další. To je úžasné a ohromně motivující.

A proč tě baví pracovat právě v Hnutí DUHA?

Vedle kulturního světa mi ještě hodně záleží na ochraně životního prostředí. A Hnutí DUHA byla jasná volba – svou etickou úroveň, poctivostí, profesionalitou, svým know-how. Dovolím si na základě vlastní zkušenosti říct, že leccaká soukromá firma by se od nás mohla učit (*smích*). Pojmy *neziskovky* a *profesionalita* se občas objevují v opozici, což je hrozně nespravedlivé – v neziskovém sektoru pracuje opravdu hodně profesionálů. Vážím si jich o to víc, protože se často dobrovolně rozhodli pracovat zdarma

nebo za směšný zlomek mzdy v porovnání s tím, co by mohli dostávat ve velké firmě.

Dá se poctivost organizace vypořádat i zvenku?

Tak třeba máme etický kodex, kterým se pečlivě řídíme. Proto také nepřijímáme peníze od velkých firem, ale směřujeme k jednotlivým dárcům. Naši drobní dárci dohromady tvoří téměř neuvěřitelnou polovinu příjmů organizace. Heslo „bez Vaší pomoci to nejde“ občas může znít jako klišé, ale ono to tak opravdu je. A jde o závazek – proto také každý rok procházíme auditem a připravujeme výroční zprávu.

Co chystáš pro naše dárcy v letošním roce?

V lednu proběhl úžasný koncert pro záchranu šumavské divočiny, na který dorazilo 900 lidí. To mě moc potěšilo. V propojování kulturních akcí a naší snahy o kvalitní životní prostředí vidím velkou synergií. Navíc jsem měl možnost bavit se tam přímo s našimi příznivci a dárci. Stejně tak podzimní benefiční výstavy, na kterých jsme dražili fotky šelem z fotopastí. Tyto akce budeme určitě opakovat.

Nejdůležitější je ale samozřejmě odborná práce mých kolegů. V programovém prohlášení nové vlády je závazek vytvoření zákona, který sníží českou závislost na fosilních palivech. To je výsledek naší několikaleté práce v rámci iniciativy Velká výzva. Musíme také dál hlídat, co se bude dít se zákonem o NP Šumava – o parku, který je bez debat nejcennějším, ale kvůli lobbistům a developerům i nejohroženějším kusem divočiny v naší zemi.

Dost bylo práce. Co rád děláš ve volném čase?

Rád si zajdu do divadla nebo na film, přečtu si knihu nebo časopisy, které se mi teď začínají trochu kupit; nově Sedmou generaci. Poslední dobou trávím volný čas hlavně se svým synem Eliášem, objíždíme rozvětvenou rodinu po celé republice.

Máš oblíbené dovolenkové místo?

Nejlépe tam, kde je ticho. Takže třeba někde v okolí lesa. Potřebuji klid a vypnout. Když byl syn úplně malý a spával v nosítku, chodili jsme na desetikilometrové procházky. Teď už musíme kombinovat nošení a chození. Na to se v létě právě těším: jak budeme vandrovat po Česku. ■

The background is a vibrant green. A large white oval is centered on the page. The oval's border is decorated with black silhouettes of people, trees, and a bird. Inside the oval, there is text in black. The text is centered and includes a title, dates, and several paragraphs of descriptive text. At the bottom of the oval, there is contact information for more details.

Hnutí DUHA vás zve na

Exkurzi napříč národními parky Šumava a Bavorský les

28.–31. srpna 2014

Uvidíte nejkrásnější místa Zelené střechy Evropy: horský smrkový prales, ledovcová jezera, kamenné moře, podmáčené lesy, rašeliniště... a také znovu ožívající polomy po orkánu Kyrill.

S odborným průvodcem navštívíme nově vznikající Trojmezenský prales, tajemná a hluboká ledovcová jezera (Plešné a Roklanské), stezku lesních prožitků Seelensteig, Ďáblovu soutěsku Teufelsloch a další fascinující místa.

Prohlédnete si místa, kde kraluje příroda. Přijďte se k nám a udělejte si vlastní názor o možnostech rozvoje Šumavy na české a bavorské straně.

Více informací:

www.hnutiduha.cz/exkurze

Marcela Povolná

marcela.povolna@hnutiduha.cz

774 731 431

Děkujeme všem **900 návštěvníkům**, kteří dorazili na **Koncert pro šumavskou divočinu**. **Zvláštní poděkování** pak patří kapelám Priessnitz, Please The Trees, Tři čutory, WWW Neurobeat a Pavlu Fajtovi a průvodci večera Mr. Bananaxovi.

Magazín Hnutí DUHA,

XVII. ročník, číslo 1/2014. Vydává: Hnutí DUHA,

Údolní 33, 602 00 Brno, telefon: 545 214 431, email: pratele@hnutiduha.cz.

Redakce: Dagmar Smolíková, Magda Svobodová, Zuzana Vlasatá, Simona Horká, Žaneta Gregorová. Sazba: Markéta Jedličková. Fotografie (obálka): Markéta Jedličková.

Podávání novinových zásilek povolila Česká pošta, s. p., OSP Brno, č.j. P/23623/93 ze dne 25. 10. 1993. Registrováno u MK ČR E 12145. Tisková na recyklovaném papíře.

Hnutí DUHA prosazuje zdravé prostředí pro život, pestrou přírodu a chytrou ekonomiku.

Dokážeme rozhýbat politiky a úřady, jednáme s firmami a pomáháme domácnostem.

Našich výsledků bychom nedosáhli bez podpory tisíců lidí, jako jste vy.

